

Hassinen Laura(UM)

16.12.2010
JULKINEN

SUURI VALIOKUNTA

[Esim. Eduskunta]

[Suuri valiokunta]

Viite

Asia

E-kirje: Ajankohtaista EU:n kehityspolitiikassa: 1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys – neljännen luvun lisääminen EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelmaan; 2) Kehityspolitiikan vihreä kirja; 3) Vihreä kirja budjettituesta

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti perusmuistio koskien seuraavia: 1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys – neljännen luvun lisääminen EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelmaan; 2) Kehityspolitiikan vihreä kirja; 3) Vihreä kirja budjettituesta.

Osastopäällikkö

Jorma Julin

LIITTEET Perusmuistio: Ajankohtaista EU:n kehityspolitiikassa: 1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys – neljännen luvun lisääminen EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelmaan; 2) Kehityspolitiikan vihreä kirja; 3) Vihreä kirja budjettituesta

Asiasanat	kehitysyhteistyö
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNEUS, YM

Hassinen Laura(UM)

16.12.2010
JULKINEN

Asia

Perusmuistio: Ajankohtaista EU:n kehityspolitiikassa: 1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys – neljännen luvun lisääminen EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelmaan; 2) Kehityspolitiikan vihreä kirja; 3) Vihreä kirja budjettituesta

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

[VN:n ja EK:n asiankäsittelyjärjestelmän EURODOC:n/EUTORI:n tunnus]

U-tunnus / E-tunnus:

[Tunnus perustuslain 96§ ja 97§ mukaisille ehdotuksille]

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys

EU-komissio tuotti aiheesta (Kehitysyhteistyön tuloksellisuus; Molemminpuolinen vastuu ja läpinäkyvyys – neljännen luvun lisääminen EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelmaan) tiedonannon 8.11.2010, jonka pohjalta puheenjohtaja laati luonnoksen lisäluvuksi EU:n kehitystyöryhmä CODEV:in käsittelyyn. Ensimmäinen tekstiluonnos herätti vilkasta keskustelua, eikä puheenjohtajalta tullut indikointia sovun aikaansaamisesta vielä 9.12 ulkoasiainneuvostossa. Päätelmien hyväksyminen vaikutti erittäin epätodennäköiseltä, mutta tekstistä päästiin kuitenkin viime hetkellä yhteisymmärrykseen, ja lisäluku hyväksyttiin 9.12. ulkoasiainneuvostossa osana neuvostopäätelmiä. Yllättävä päätelmien hyväksyminen johtui siitä, että komissio tai yksikään jäsenmaa ei insistoinut päätelmien osalta mitään, millä olisi ollut merkittävää operationaalista merkitystä.

2) Kehityspolitiikan vihreä kirja

EU-komissio julkaisi 10.11.2010 vihreän kirjan EU:n kehityspolitiikan tulevaisuudesta, jonka fokuksena on talouskasvu ja kestävä kehitys (Commission Green Paper on EU Development Policy in Support of Inclusive Growth and Sustainable Development – Increasing the Impact of EU Development cooperation”). Tammikuulle (17.11.2011) kestävä laajan ja julkisen

konsultaatioprosessin tuloksena komission tavoitteena on tuottaa vuoden 2011 lopulla tiedonanto EU:n kehityspolitiikan uudistamisesta, ml. kannanotto Eurooppalaisen Kehityspoliittisen Konsensuksen (2005) mahdolliseen uudistamiseen. Suomen virallista vastausta konsultaatioon ollaan parhaillaan valmistelemassa ulkoministeriössä.

3) Vihreä kirja budjettituesta

Komissio julkaisi 20.10.2010 vihreän kirjan kolmansille maille annettavan EU:n budjettituen tulevaisuudesta. Vihreässä kirjassa tarkastellaan mm. politiikan ohjausta budjettituen yhteydessä, poliittisen vuoropuhelun roolia, ehdollisuuskysymyksiä, kansallista ja keskinäistä vastuuta sekä budjettituen antamista epävakaisissa tilanteissa. Konsultaation tarkoituksena on kartoittaa eri sidosryhmien näkemyksiä EU:n budjettituen tavoitteista ja käytöstä sekä hyödyntää kymmenen viime vuoden aikana saatuja yhteisiä kokemuksia budjettituesta. Komissio aikoo vihreän kirjan ja muun asiaan liittyvän työn pohjalta parantaa budjettituen suunnittelua ja täytäntöönpanoa koskevaa lähestymistapaansa, jotta EU:ssa sovellettavat lähestymistavat olisivat paremmin koordinoituja ja yhtenäisempiä.

Asiakirjat:

- 1) Communication from the European Commission to the Council and the European Parliament – Mutual Accountability and Transparency, A Fourth Chapter for the EU Operational Framework on Aid Effectiveness: COM(2010) 643 final; Mutual Accountability and Transparency - A Fourth Chapter for the EU Operational Framework on Aid Effectiveness – Council Conclusions: doc. 17769/10
- 2) Vihreä kirja EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta tukea osallistavalle kasvulle ja kestäväälle kehitykselle: KOM(2010) 629 lopullinen
- 3) Komission vihreä kirja neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kolmansille maille annettavan EU:n budjettituen tulevaisuus: KOM(2010) 586 lopullinen

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

SEUT Artikla 208-210, Artikla 168

Käsittelijä(t):

Laura Hassinen, KEO-10/UM, 09 160 56458
 Hanna-Mari Kilpeläinen, KEO-10/UM, 09 160 55559
 Silja Nurkkala, KEO-10/UM, 09 160 56393
 Sini Paukkunen, KEO-10/UM, 09 160 56272

Suomen kanta/ohje:

1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus

- Suomi tukee vahvasti tavoitteita kehitysrahoitukseen liittyvän informaation läpinäkyvyyden ja saatavuuden parantamiseksi. Suomi keskittyy parantamaan raportointinsa ajantasaisuutta ja kattavuutta ensisijaisesti panostamalla OECD -raportointiinsa.
- OECD-raportoinnin rinnalle ei tule kehittää rinnakkaisia raportointivaatimuksia, vaan kehitysrahoituksen läpinäkyvyyttä tulee edistää olemassa olevan järjestelmän puitteissa.
- Molemmipuolisen vastuun perusta on maatasolla, jossa tulee olla vahva omistajuus ja puitteet kehitysyhteistyön toimeenpanoa koskevalle keskustelulle kumppanimaan ja muiden avunantajien kanssa. Poliittikkatasolla molemmipuolinen vastuu on tema, jota tulisi käsitellä yhdessä kumppanimaiden kanssa, esimerkiksi YK:n kehitysyhteistyöfoorumia (*Development Cooperation Forum*) hyödyntäen.

2) Kehityspolitiikan vihreä kirja

- Kehityspolitiikalla tulee olla keskeinen asema EU:n ulkosuhteissa. EU:n kehitysyhteistyön suunnittelun ja toteuttamisen pitäisi olla tiivis ja elimellinen osa EU:n ulkoista toimintaa, missä sekä komissiolla että EU:n ulkosuhdehallinnolla on keskeinen rooli.
- Suomi pitää tärkeänä EU:n kehityspolitiikan tehostamista ja käytännön tuloksellisuuden hakemista. On valittava tuloksellisia toimintatapoja ja luovuttava muista.
- Suomen mukaan kehitysmaiden inklusiivisen talouskasvun edistäminen köyhyyden vähentämisen keinona on järkevää pyrittäessä kestäväan kehitykseen. Samalla on muistettava Rion konferenssin (1992) kestävan kehityksen kolmen pilarin – taloudellisen, ympäristöllisen ja yhteiskunnallisen- kokonaisvaltainen ja tasapainoinen lähestymistapa. Tässäkin valossa vihreän kirjan esille nostamat pääteemat kuten infrastruktuuri-investointien lisääminen, yksityisen sektorin toimintaedellytysten korostaminen sekä suurempi maatalous- ja ruokaturvapainotus ovat välttämättömiä.
- Kokonaisvaltaisesta lähtökohdasta Suomi pitää hyvänä myös, että hyvän hallinnon vaade on nostettu vihreässä kirjassa keskeisenä tekijänä esille suhteessa kehitysyhteistyön vaikuttavuuteen.
- Suomi kannattaa entistä strategisempaa ja poliittisempaa otetta EU:n kehityspolitiikassa. Tämä tavoite tulee ottaa huomioon Eurooppalaisen Konsensuksen (2005) uudistamisprosessissa. Konsensuksessa saavutetusta kunnianhimesta ei kuitenkaan tule tinkiä.

3) Vihreä kirja budjettituesta

- Budjettituen vaikuttavuutta ja riskejä pitää arvioida objektiivisesti. Vihreä kirja -prosessi on hyvä tapa arvioida kokemuksia ja uudistaa politiikkaa.
- Komission on hyvä harkita eri instrumenttien kautta antamansa budjettituen kokonaisroolia. Budjettituen ei pidä olla missään maassa ainoa tukimuoto (Suomella 25 %:n maakohtainen katto yleiselle budjettituella).

- Poliittinen dialogi ja budjettitukidialogi ovat erillisiä prosesseja vaikkakin liittyvät toisiinsa läheisesti. Suomen tavoite on käydä poliittista dialogia tarpeen vaatiessa useiden kanavien kautta, ml. budjettitukiyhteistyön osana.
- EU:n tulee vakavissa ongelmatilanteissa (esim. ihmisoikeusrikkomukset, vaaliepäselyt, demokratian heikkeneminen) pyrkiä mahdollisimman yhdenmukaiseen kantaan. Dialogia voidaan käydä niin Cotonoun sopimuksen kuin budjettitukiyhteistyönkin kautta.

Pääasiallinen sisältö:

1) Kehitysyhteistyön tuloksellisuus

Vuonna 2009 hyväksyttiin osana neuvostopäätelmiä EU:n tuloksellisuuden toimeenpanosuunnitelma (*Operational Framework*), jonka tarkoitus on tukea jäsenmaita kehitysyhteistyön toimintatapojen kehittämisessä Pariisin julistuksen ja Accran toimintaohjelman sitoumusten mukaisesti. Neuvostopäätelmissä 2009 ja 2010 pyydettiin komissiota valmistelemaan lisälukua toimeenpanosuunnitelmaan koskien molemminpuolista vastuuta ja läpinäkyvyyttä. Lisäluksi hyväksyttiin 9.12. ulkoasiainneuvostossa A-kohtana.

Kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamisessa molemminpuolinen vastuu liittyy pitkälti kehitysyhteistyön resurssien käytön ja päätöksenteon läpinäkyvyyteen sekä yhteistyön ennakoitavuuteen. Läpinäkyvä resurssien käyttö ja avoin dialogi kehitysyhteistyön toteutuksesta ovat edellytys sidosryhmien osallistamiselle, omistajuuden vahvistamiselle sekä kehitystulosten seurannalle.

EU toimeenpanosuunnitelman uudessa luvussa jäsenmaat sitoutuvat vahvistamaan kumppanimaatasolla molemminpuolisia seurantamekanismeja sekä tukemaan kansallisia toimijoita (kuten kansalaisyhteiskunta, media, paikallishallinto, parlamentti ja tilintarkastusviranomaiset), jotta näillä olisi paremmat valmiudet seurata kehitysyhteistyön toimeenpanoa ja sen tuloksia. Läpinäkyvyyden osalta keskeisiin sitoumuksiin sisältyvät kehitysrahoituksen tulevaisuuden suunnittelulukujen tehokkaampi viestiminen kumppanimaille, EU jäsenmaille ja OECD sihteeristölle sekä sisäisen EU-tiedonkeruun ja tiedonjaon kehittäminen.

2) Kehityspolitiikan vihreä kirja

Komissio lanseerasi 10. marraskuuta 2010 vihreän kirjan ja sen myötä laajat konsultaatiot EU:n kehityspolitiikan tulevaisuudesta. Tarkoituksena on tarkastella EU:n kehityspolitiikkaa, sen periaatteellisia lähtökohtia sekä kehitysyhteistyön toimeenpanoa ohjaavia linjauksia. Tärkeänä lähtökohtana on riittämätön edistymisen suhteessa YK:n vuosituhatvastoitteen saavuttamiseen sekä viime vuosien globaalien haasteiden (talous-, ruoka- ja ilmastokriisit) aiheuttamat muutokset toimintaympäristössä. Lämpileikkaava kysymys kuuluu, miten EU voisi parhaiten ja tehokkaimmin tukea kehitysmaita köyhyyden vähentämiseksi ja vuosituhatvastoitteen saavuttamiseksi.

Vihreän kirjan kautta tavoitellaan keskustelua lähinnä neljästä asiakokonaisuudesta: 1. Miten varmistaa EU:n kehityspolitiikan vaikuttavuus ja tuloksellisuus, ml. EU:n kehitysyhteistyön lisäarvon osoittaminen? 2. Miten edesauttaa enemmän ja entistä kattavammin jakautuvaa kasvua kehityksessä köyhyyden vähentämisen keinona, ml. mahdolliset kasvukumppanuudet maaryhmittymien ja yksityissektorin kanssa? 3. Miten taata kestävä kehitys edistäminen kaikissa toimissa, ml. erityisesti ilmasto- ja energianäkökohdat sekä energia vuosituhatvastoitteen saavuttamisen edellytyksenä? 4. Miten saavuttaa pysyviä tuloksia maatalouden ja ruokaturvan saralla, mikä on ennakoedellytys kehityksen ja köyhyyden vähentämisen tavoitteille?

Kokonaisuudessaan konsultaatio EU:n kehityspolitiikan tulevaisuuden vihreästä kirjasta on nähtävä yhteydessä samanaikaisesti käynnissä olevaan budjettitukikonsultaatioon sekä konsultaatioon EU:n ulkosuhderahoituksesta 2013.

Internetissä avoinna olevaan konsultaatio -prosessiin toivotaan näkemyksiä laajalti eri sidosryhmiltä, kansalaisjärjestöiltä ja EU:n jäsenmailta 17.1.2011 mennessä.

3) Vihreä kirja budjettituesta

Komissio antoi 20.10.2010 vihreän kirjan ”Kolmansille maille annettavan EU:n budjettituen tulevaisuus”. Aiemmin aiheesta on annettu tiedonanto vuonna 2000 otsikolla ”Yhteisön tuki talousuudistusohjelmiin ja rakennesopeutukseen: tilanne ja näkymät”, joka auttoi suunnittelemaan budjettitukea seuraavalle vuosikymmenelle. Vuosina 2003–2009 komissio on tehnyt budjettitukea koskevia sitoumuksia yhteensä yli 13 miljardin euron edestä (noin 25 prosenttia kaikista tänä aikana annetuista sitoumuksista).

Nyt kun YK:n vuosituhattavoitteiden saavuttamiselle asetettuun määräaikaan (2015) on jäljellä enää viisi vuotta, budjettituen merkittävyys avun tuloksellisuudesta käytävissä keskusteluissa on kasvanut. On syntynyt tarvetta arvioida budjettituen laatua, kustannustehokkuutta ja vaikutusta sekä komission budjettitukeen soveltamamaa lähestymistapaa. Myös Lissabonin sopimus ja Euroopan ulkosuhdehallinto ovat muuttaneet EU:n institutionaalista toimintaympäristöä, jossa budjettitukea annetaan.

Vihreässä kirjassa tarkastellaan seuraavia kysymyksiä:

- i) politiikan ohjaus ja poliittisen vuoropuhelun rooli,
- ii) politiikkoja koskevan vuoropuhelun rooli, ehdollisuuden merkitys sekä yhteydet saavutuksiin ja tuloksiin,
- iii) kansallinen ja keskinäinen vastuu,
- iv) budjettituen suunnittelu ja sen johdonmukaisuus muiden välineiden kanssa,
- v) riskiarvioinnin vahvistaminen ja petosten ja korruption torjunta,
- vi) budjettituki epävakaisissa tilanteissa
- vii) kasvu, finanssipolitiikka ja kotimaisten tulojen hankinta.

Vihreän kirja sisältää vuoden 2010 loppuun asti kestävänsä konsultaation, jolla pyydetään eri sidosryhmien näkemyksiä EU:n budjettituen tavoitteista ja käytöstä. Konsultaatio on julkinen ja se on komission Internet-sivuilla. Konsultaation tarkoituksena on hyödyntää kymmenen viime vuoden aikana saatuja yhteisiä kokemuksia budjettituesta samalla huomioiden eri alueiden ja maiden kanssa tehtävän EU:n yhteistyön toimintaympäristössä ja luonteessa olevat erot. Tavoitteena on kartoittaa budjettitukeen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia sekä kerätä laajalti eri tahoilta näkemyksiä ja kokemuksia, joiden pohjalta budjettitukeen sovellettavaa lähestymistapaa voidaan parantaa.

Koska valtaosa EU:n budjettituesta annetaan kehitysmaaille, painopisteeksi on otettu kehitysyhteistyö. Vihreä kirja kattaa kuitenkin kaikille alueille annettavan EU:n budjettituen, ja siinä otetaan huomioon kehitysmaiden väliset erot sekä erot EU:n ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden ja naapurimaiden välillä, joissa EU:n yhteistyön ja kumppanuuden tavoitteena on tukea uudistus- ja siirtymäprosesseja tiiviimmän poliittisen assosiaation ja asteittaisen taloudellisen yhdentymisen mahdollistamiseksi. Komissio aikoo vihreän kirjan ja muun asiaan liittyvän työn pohjalta parantaa budjettituen suunnittelua ja täytäntöönpanoa koskevaa lähestymistapaansa, jotta EU:ssa sovellettavat lähestymistavat olisivat paremmin koordinoituja.

Kansallinen käsittely:

Ulkosuhdejaoston kirjallinen käsittely viikolla 51

Eduskuntakäsittely:

Suuri valiokunta, ulkoasiainvaliokunta

Käsittely Euroopan parlamentissa:

[Tiedot valiokunta- ja täysistuntokäsittelyistä]

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

*[Tiedot sääntelytasosta(laki/asetus/VnP/P/muu) liittymäkohdat
Ahvenanmaan toimivaltaan]*

Taloudelliset vaikutukset:

[Tiedot asian taloudellisista vaikutuksista sekä kansallisesti että yhteisölle]

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

[Tiedot muiden jäsenmaiden kannoista tai muista asiaan vaikuttavista tekijöistä]

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
